

Archivní A–Ž

Česká stopa v národněosvobozenckém hnutí Portugalské Guineje

V Archivu bezpečnostních složek jsou uloženy archivní materiály také k tématu afrického boje za nezávislost, který probíhal od šedesátých let dvacátého století. Nejviditelnější tváří tamního národněosvobozenckého hnutí byl Amílcar Cabral, který stál v čele Africké strany nezávislosti Guineje a Kapverd (Partido Africano para a Independência da Guiné e Cabo Verde – PAIGC).¹

Členové PAIGC krom jiného organizovali diverzní akce proti portugalské koloniální správě, a to jak s materiální, tak s poradenskou podporou tehdejší Československé socialistické republiky. Role vojenského poradce/experta PAIGC se zhostil

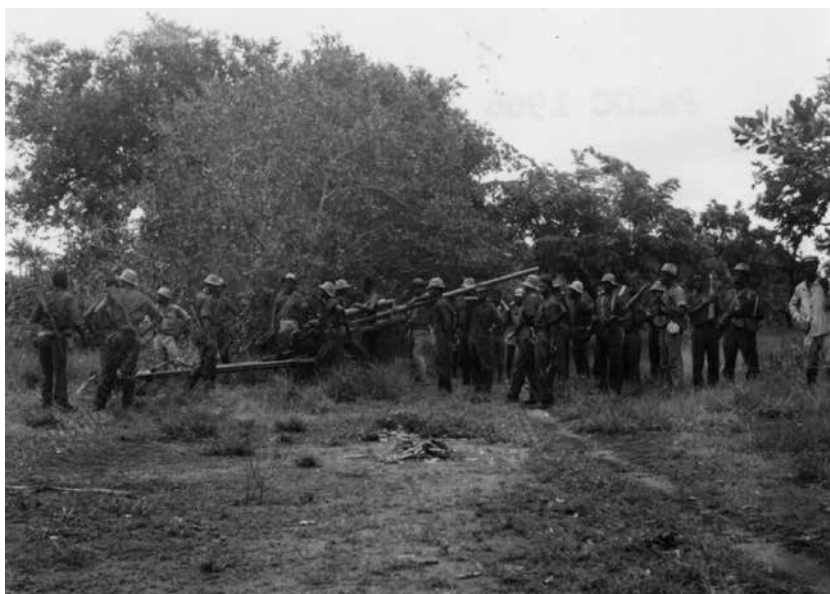

František Polda („Peták“) „v africké savaně“ (nedatováno)

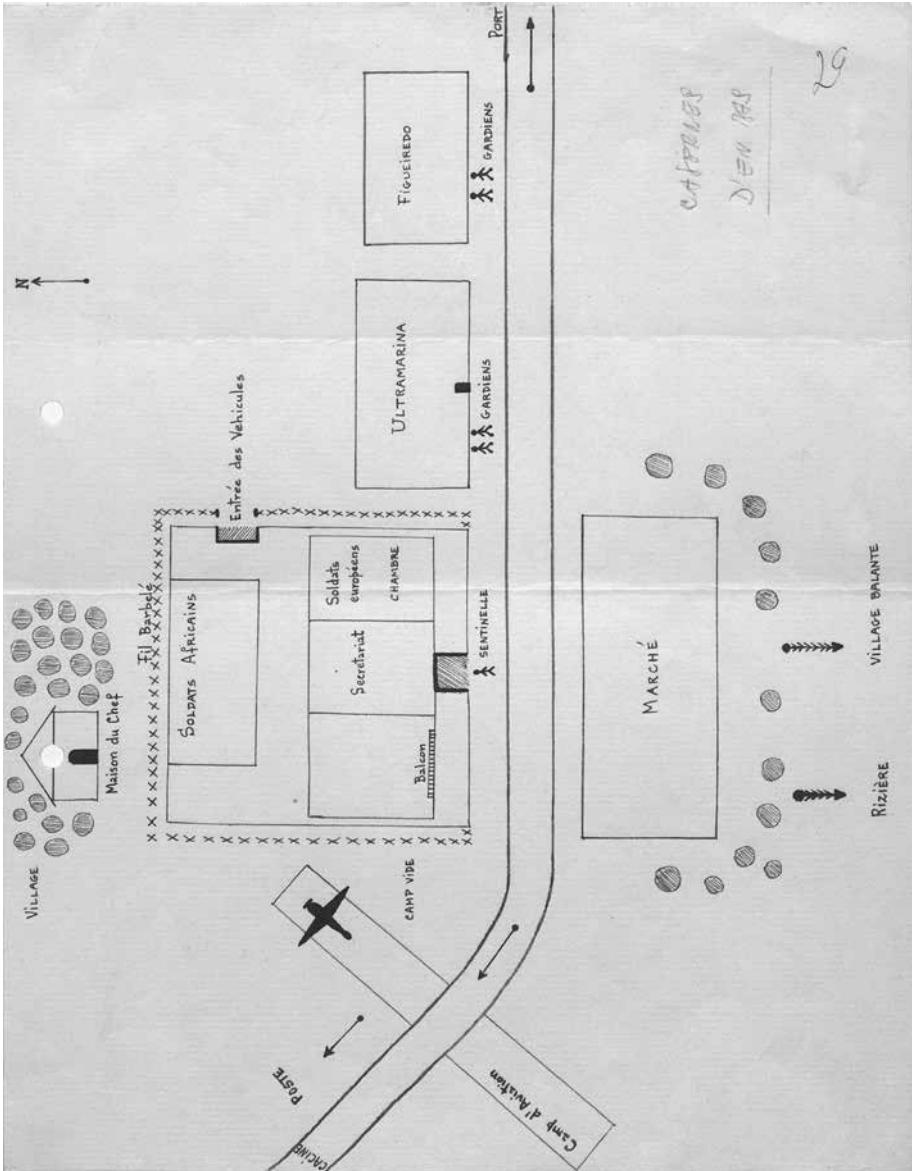
1 Viz také texty Zmijovka. In: ABS [online]. [Cit. 2023-11-01.] Dostupné z: <https://www.abscr.cz/archivalie/zmijovka>; Dezinformace v Guineji. In: ABS [online]. [Cit. 2023-11-01.] Dostupné z: <https://www.abscr.cz/archivalie/dezinformace-v-guinei>.

PAIGC 1966, jednotka pravidelné armády, nastoupená k bojovému rozdělení („pancéřovky“ jsou čs. původu)

PAIGC 1966, protitankový kanon čs. původu

Nakresy portugalských kasáren vypracované vedením PAIGC

František Polda („Peták“), který oficiálně vystupoval jako pracovník československého zastupitelského úřadu v sousední Guinejské republice. Ve skutečnosti však školil partyzánské oddíly PAIGC. S těmito oddíly se běžně pohyboval na území Portugalské Guineje, kde plánoval a koordinoval jejich činnost. František Polda byl do Guinejské republiky, resp. do Portugalské Guineje, vyslán několikrát a ve své činnosti byl natolik úspěšný, že vedení PAIGC jej prakticky považovalo za hlavního vojenského poradce.²

Ve svazcích I. správy (bývalé civilní rozvědky) se nachází dokumenty svědčící o podílu Poldy na plánování diverzní akce s krycím názvem BETA. Jejím cílem bylo přepadení portugalské vojenské posádky dislokované v městečku Bedanda a získání většího množství zbraní pro vedení dalšího boje. Akce byla nakonec zrušena, nicméně jako tzv. materiál trvalé hodnoty (MTH) č. 21334 se dochovaly detailní nákresy kasáren včetně vyznačených směrů možného útoku.³

Pavla Janečková Zejdová

Dva dopisy z Československa

Když dne 16. července 1992 předal zplnomocněnec prezidenta Ruské federace Borise Jelcina prezidentu ČSFR Václavu Havlovi soubor ověřených kopií sedmi dokumentů uložených do té doby v Archivu politbyra KSSS, nacházely se mezi nimi také dva nedatované dopisy, které sehrály zásadní roli v politickém scénáři intervence pěti států sovětského bloku proti československému reformnímu hnutí roku 1968. Jednalo se o dopisy podepsané představiteli československého státního a stranického aparátu, s jejichž pomocí měla být legalizována okupace ČSSR vojsky Varšavské smlouvy. O existenci tzv. zvacího dopisu se spekulovalo od samého počátku, celých čtyřiaadvacet let však chyběl jakýkoliv hmotný důkaz, autentický pramen. Ten tu nyní byl, a to dokonce ve dvou různých podobách.⁴

První z dopisů začínal oslovením „Vážený Leonide Iljiči“, byl napsán rusky na psacím stroji a pod jeho text byla připojena pětice podpisů tehdejších členů ÚV KSČ Aloise Indry, Drahomíra Koldera, Antonína Kapka, Oldřicha Švestky a Vasilu Biľaka. Druhý list, psaný česky psacím strojem se slovenskou mutací na papír vytržený z bloku a titulující adresáta formulí „Vážený soudruhu“, znamenal pro historiky

2 ABS, f. Hlavní správa rozvědky SNB – svazky (I. S – svazky), reg. č. 38850, tzv. 38850_000_1_1, sken 0023.

3 ABS, f. I. S – svazky, MTH 21334 I. S k reg. č. 11853/103 I. S. TELEPNEVA, Natalia. *Cold War liberation: the Soviet Union and the collapse of the Portuguese empire in Africa, 1961–1975*. The University of North Carolina Press, 2021, s. 108.

4 Na obálce č. 255 byla dokumentace strojopisně označena slovy „dva dopisy z Československa“ a opatřena vysokým stupněm utajení. Konstantin Černěnko na ni dokonce připojil poznámku: „Bez dovolení neotvírat“. Viz JANÁČEK, František; MICHÁLKOVÁ, Marie. Příběh zvacího dopisu. *Soudobé dějiny*, roč. 1, č. 1 (1993), s. 88.

překvapení. Signován byl pouze Antonínem Kapkem a vznikl patrně z jeho osobní iniciativy ještě o pár dní dříve než prvně zmiňovaný dopis.

V roce 1992 byl jediným žijícím signatářem Vasil Biľak, v té době již obviněný z trestného činu proti míru podle § 1 odst. 1 zák. č. 165/1950 Sb. a vyšetřovaný Správou Federálního policejního sboru pro vyšetřování. Po zveřejnění objevu zvacích dopisů v následném rozhovoru pro Československou televizi rezolutně odmítl jakýkoliv podíl na tvorbě těchto dokumentů a vyslovil domněnku, že se může jednat o falzifikát.

Nyní bylo nade vši pochybnost zřejmé, že je nutné prokázat pravost obou dopisů včetně podpisů. Znamenalo to podrobit je vědeckému zkoumání, které by vyústilo do jednoznačného závěru zakotveného ve znaleckém posudku. Vyšetřovatel proto dne 28. září 1992 přizval Kriminalistický ústav Federální kriminální policie k provedení komplexní kriminalistické expertizy dotčených dokumentů. Tu pochopitelně nebylo možné vypracovat na základě výzkumu kopií. Ruská strana sice odmítla zapůjčit do Prahy originály, umožnila však poskytnout je ke znaleckému posouzení na půdě Generální prokuratury Ruské federace v Moskvě. Pracovní skupina vedená generálním prokurátorem ČSFR Vladimírem Nechanickým a složená ze dvou vyšetřovatelů a tří expertů Kriminalistického ústavu (písmoznalec Jiří Valeška, expert na kriminalistickou fotografii Jaroslav Tichý a videodokumentarista Milan Cikán), vybavená přístrojovou technikou a dostatečným množstvím srovnávacích vzorků získaných z archivů Ústředního výboru KSČ a vlády, odcestovala do Moskvy začátkem října 1992.

Rusové požadovali provádět zkoumání dopisů výhradně nedestruktivními metodami. Nebylo tedy možné např. odebírat vzorky psacích prostředků a papíru. Specialisté Kriminalistického ústavu proto využili k expertize pouze vizuálně-optické, analytické, srovnávací a fyzikální metody pomocí stereoskopického mikroskopu, pozorování v UV a IČ oblasti spektra a speciálních měrek. Během návštěvy byla vyhotovena velmi podrobná fotografická dokumentace nálezů. Celý průběh práce znalců byl pak zachycen na videozáznam.

Znalecký posudek z oboru kriminalistické techniky vypracoval Kriminalistický ústav v Praze dne 4. listopadu 1992.⁵ V něm komplexním vyhodnocením všech dílčích zkoumání dospěl k následujícím závěrům:

- 1) Podpisy znění „Indra, Kapek, Švestka, V. Biľak“ na tzv. zvacím dopise adresovaném „Váženému Leonidu Iljiči“ jsou pravými podpisy Aloise Indry, Antonína Kapka, Oldřicha Švestky a Vasil Biľaka, bývalých členů ÚV KSČ. Podpis znění „Kolder Drahomír“ je s největší pravděpodobností pravým podpisem Drahomíra Koldera, bývalého člena ÚV KSČ.

5 ABS, f. Federální správa Veřejné bezpečnosti, znalecký posudek z oboru kriminalistické techniky čj. PKP-3830/UKI-3-92 ze dne 4. 11. 1992 v trestní věci proti obviněnému RSDr. Vasilu Biľakovi na základě dožádání Správy FPS pro vyšetřování, nezpracovaný materiál (přír. č. 5172/2016).

- 2) Podpis znění „Kapek“ na dopise nadepsaném „Vážený soudruhu“ je pravým podpisem Antonína Kapka, bývalého člena ÚV KSČ.
- 3) U žádného ze zkoumaných dopisů nebyly nalezeny takové znaky, které by zpochybňovaly jejich pravost, i když technicky nebylo možné prokázat jejich vznik v roce 1968.
- 4) Tzv. zvací dopis adresovaný „Váženému Leonidu Iljiči“ byl napsán na přenosném psacím stroji československé výroby zn. CONSUL, osazeném písmem AZBUKA (s vazbou na rozteč 2,50 mm), který se vyráběl v letech 1965–1972. Dopis s nadpisem „Vážený soudruhu“ byl vyhotoven na psacím stroji československé výroby zn. CONSUL (osazeném písmem PICA s vazbou na rozteč 2,60 mm) vyrobeném v letech 1965–1966 ve slovenské mutaci.

Radek Kučera

Knihy stálé služby

Pro konec čtyřicátých a začátek padesátých let minulého století je typické, že se nedochovalo mnoho archivních materiálů na krajské a nižší úrovni, ale i pro toto období lze najít výjimky. Ve fondech Správy SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje – správa StB Praha (B1) a Krajské správy SNB – práva StB Ústí nad Labem (B4), uložených v Kanicích, se nacházejí *Knihy stálé služby Oblastní úřadovny StB Praha* (v pozdější době *Knihy stálé služby Krajského velitelství StB Praha*) a *Knihy dozorcího důstojníka StB Ústí nad Labem*. Tyto knihy mohou svým obsahem poskytnout velmi zajímavé informace o událostech, které se odehrály v širokém okolí Prahy a Ústí nad Labem. Jejich nespornou výhodou je, že se jedná o velmi podrobné zápisy. Musíme ovšem zmínit i jejich nevýhodu. Vzhledem k povaze materiálu se jedná o ohlášení různých událostí, které se až na základě tohoto ohlášení začínají vyšetřovat či jakkoli řešit, a badatel se tedy již nedozví, jak se událost dále vyvinula. Ve výše zmíněných knihách je možné nalézt velké množství zajímavého badatelského materiálu, ale jedna událost svým rozsahem a zajímavostí vyčnívá nad ostatní, a proto jsem se rozhodl ji zde publikovat.⁶

V noci ve 2.10 hodin dne 29. července 1951 přijímá stálá služba Krajského velitelství Státní bezpečnosti Praha z Krajského velitelství Národní bezpečnosti Praha fonogram s informací, že byla přepadena menší vojenská jednotka v lese u Příbrami (ubikace na vrchu „Praha“), a to teroristy vyzbrojenými samopaly. K přepadení mělo dojít ve 23.45 předešlého dne. Zpráva byla oznámena Krajskému velitelství NB Praha npor. Žídkem z (pravděpodobně vojenského) útvaru Praha-Kbely. O jak závažnou situaci se jednalo, vyplývá z množství do akce nasazených mužů. Nic nebylo ponecháno náhodě a okamžitě byla vyrozuměna vojenská posádka v Příbrami, velitelství oddílu StB a krajský pohotovostní oddíl o síle padesáti mužů a dvou

⁶ Archiv bezpečnostních složek Kanice, f. Správa SNB hl. m. Prahy a Středočeského kraje – správa StB Praha (B1), inv. j. 307 – Knihy stálé služby Krajské velitelství StB Praha – 1951.

psvodů. Dále byla zostřena hlásná služba pro kraje Plzeň a České Budějovice a byla vyhlášena pohotovost pro okresy Dobříš, Sedlčany a Hořovice. Jelikož přestřelka trvala až do jedné hodiny ranní, byla na místo odeslána posádka ze Strašic a Jinců, poznávacím znamením pro tuto akci se staly zelené rakety a také mělo být zvoleno heslo.

A zde narážíme na nedostatečnost tohoto druhu materiálu: ze zápisu se toho bohužel již více nedozvíme, tímto popis události končí. Nicméně se jedná o zajímavé informace, která badatele vybízí k hledání dalších materiálů k popsání akce a k rozluštění konce příběhu.

Ondřej Fišr

Prominentní potraviny

Jednu ze součástí Státní bezpečnosti tvořila Správa ochrany stranických a ústavních činitelů neboli V. správa SNB.⁷ Její úkol byl specifický: chránit nejvyšší představitele státu a KSČ. Jeden z odborů V. správy měl na starost mimo jiné agendu hygienicko-toxikologické ochrany, jejímž cílem bylo bránit prominenty například před potenciální otravou způsobenou zkaženým jídlem nebo případným úmyslným otrávením. Dostatek kvalitních a zdravotně nezávadných potravin zajišťovala organizace s názvem Dodávková služba Praha (DSP), zřízená výnosem ministra vnitřního obchodu ze dne 28. března 1957. Ještě téhož roku byl na tento objekt zaveden u V. správy objektový svazek s krycím jménem PRAMEN, který byl veden až do konce roku 1990. Státní bezpečnost zabezpečovala prověrku zaměstnanců, prováděla ostrahu budov DSP a také vykonávala hygienickou kontrolu.

Pád komunismu postavil DSP před výzvu, jak přežít v nových podmínkách. Podnik se pochopitelně u běžných občanů netěšil dobré pověsti, o čemž svědčí anonym z ledna 1990, v němž se pisatel vyjadřoval k aktuální situaci více než kriticky: *Již delší dobu sleduji zprávy o speciálních prodejnách pro extra třídu našeho národa. Dříve si tam nakupovali komunisti, komu bude sloužit nyní? Jak se to srovnává s hlásnou demokracií, když část národa kupuje točený salám, protože je laciný, shání přední hovězí, protože je laciné, v neděli baští tlustý bůček a přikusuje brambory, kvalitou se hodící tak pro prasata. Zatímco jiní nevědí roupama, co si nechat poslat ze Západu za laciné peníze. Zbytek zřejmě se vyrovnává z poplatků obyčejných pracujících.* Protože pisatel v závěru dopisu vyhrožoval blíže neurčenými „akcemi“, pokud se podnik neuzavře, byl dopis podroben rozsáhlé expertize. Autora se však nalézt nepodařilo.

Už v lednu 1990 byla navržena nová koncepce podniku a od 1. března 1990 byla DSP přejmenována na středisko Potraviny Praha – Dodávková služba Holešovice. Záměrem vedení nového podniku bylo, aby *Dodávková služba nadále zásobovala*

7 ABS, f. Správa ochrany stranických a ústavních činitelů, V. správa SNB, karton I-169.

POTRAVINY PRAHA

státní podnik

obchodní a výrobní provoz

filialka 001

ZÁSILKOVÁ SLUŽBA

Praha 7, Mladé gardy 37

*PRAMEN, státní podnik
obchodní a výrobní provoz
filialka 001
P. 7, Mladé gardy 37*

KATALOG
POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ

1990

Předkládáme Vám katalog
vybraného potravinářského zboží.
Vydáním katalogu Vás seznamujeme
s rozsahem našich služeb, s výběrem zboží.
Byli bychom rádi, aby se katalog stal Vaší
dobrou pomůckou při sestavování objednávky.

Naší snahou bude zajistit všechny druhy zboží,
které jsou uvedeny v katalogu tak, abychom
je měli stále pro Vás k dispozici v prvotřídní
jakosti a v dostatečném množství.
Vydáním katalogu neomezujeme doplňování,
rozšiřování a obměnu sortimentu.
I nadále Vás budeme seznamovat s novinkami,
sezónním zbožím, se specialitami tuzemskými
a z dovozu, které zpestří a obohatí Vaš
jídelníček.

Prosíme Vás, využijte našich služeb
a obraťte se na nás s plnou důvěrou!
Těšíme se na Vaše objednávky!

M A S O

Telecí maso
tržní sortiment ve speciální úpravě, balené

Hovězí maso
tržní sortiment ve speciální úpravě, balené

Vepřové maso
tržní sortiment ve speciální úpravě, balené

Uzená slanina

Droby
vepřové
hovězí
telecí

Konkrétní druhy masa budou upřesněny při osobní
objednávce. Cena masa podle platných maloobchodních cen.

M A S O V Ě K O N Z E R V Y

	Kčs
Vepřové maso ve vl. šťávě	16,-
Hovězí maso ve vl. šťávě	18,-
Hovězí guláš speciál	14,60
Luncheon meat tuz.	11,-
Jádrová paštika	4,-
Frankfurtské párky	20,-
Moravské lahůdkové klobásy	14,-
Šunka plech 1 lb	50,-

Masové konzervy a paštiky z dovozu - nabídka podle
momentální zásoby.

Jakost zboží kontrolujeme smyslovým hodnocením i laboratorním rozbořením!

U Z E N Á Ř S K Ě V Ý R O B K Y

		Kčs
Párky	1 kg	60,-
Špekáčky		30,-
Vuřty		24,-
Šunkový salám		60,-
Zbojnická klobása		48,-
Tlačěnka světlá		32,-
Moravské uzené		80,-
Cikánská pečeně		85,-
Debrecínská pečeně		85,-
Játrový sýr - paštika		42,-
Anglická slanina		35,-
Šunka dušená		100,-
Kladenská pečeně		70,-
Vysočina salám		70,-
Poličan		110,-
Herkules		105,-
Imitace trvanlivý salám		60,-
Lovecký salám		90,-

Další trvanlivé salámy a klobásy z dovozu podle momentální zásoby.

M R A Ž E N Ě V Ý R O B K Y

Kapr mražený půlený	32,-
Pstruh mražený	56,-
Rybí fillé	25,-
Kuřata mražená	30,-
Husy mražené	38,-
Kachny mražené	32,-
Krůty mražené	34,-
Slepice mražené	24,-
Kuřecí řízky	60,-
Kuřecí prsa	45,-
Kuřecí stehna	45,-
Krůtí stehenní plátky	62,-

Drůbež, zvěřina, ryby-nezbytná součást pestrého jídelníčku Vaší kuchyně!

M L Ě K O - S Ý R Y

		Kčs
Mléko trvanlivé		5,-
Mléko kond. neslazené		6,50
Máslo čerstvé	250 g	10,-
Měkké sýry tavené 70 %		
Měkké sýry tavené 50 %		
Tvrdé sýry		

Aktuální sortiment sýrů tuzemských i z dovozu bude upřesněn při Vaší objednávce, podle momentální zásoby.

O L E J

Vegetol	16,80
Zlatý olivový	21,-
slunečnicový	
rostlinný	

Jedlé oleje z dovozu mají prodejní ceny stanoveny podle druhu a nabídka je při Vaší objednávce ovlivněna momentální zásobou.

M L Ý N S K É V Ý R O B K Y

Mouka hrubá	1 kg	3,80
Mouka hladká		4,20
Mouka polohrubá		4,90
Krupice hrubá pšeničná		4,20
Krupička dětská 500 g		2,40
Těstoviny zavářkové, čs. i z dovozu		cena dle druhu
Těstoviny přílohové, čs. i z dovozu		cena dle druhu
Rýže - hrách - čočka - fazole - ovesné vločky		
Křehký chléb		5,-
Celozrnný chléb		5,-

S L A D K Ě I S L A N Ě P E Č I V O

z tuzemské produkce i z dovozu podle momentální nabídky

C U K R

Cukr kostky	1 kg	8,-
Cukr mocca kostky	0,55	6,20
Cukr krupice		7,30

C U K R O V I N K Y

Čokoláda - mléčná, hořká, oříšková, mandlová
Cukrovinky tvrdé, karamely, žvýkačky

Zboží z dovozu i tuzemské produkce, nabídka podle momentálních zásob. Bonboniery pro každou příležitost, tuzemské i z dovozu Vám nabídneme při sjednávání Vaší objednávky.

K Á V A - Č A J

Káva standard	100 g	24,-
Káva extra spec. vaccum mletá	100 g	28,-
Instantní káva		28,-
Nescafé	podle momentální zásoby	

Sypané i porcované čaje balené v tuzemsku i z dovozu podle momentální nabídky.

R Y B Í K O N Z E R V Y

Tresčí játra	10,-
Losos ve vl. šťávě	25,-
Kaviár nepravý	21,-
Sardelová očka	12,50
Sardinky v oleji	8,-
Šproty	9,-
Humr	80,-
Krevety	70,-

A mnoho dalších výborných rybích konzerv podle momentální možnosti dovozu Vám bude nabídnuto při Vaší osobní objednávce.

H R O Z N O V Á V Í N A

Bílá přírodní:	0,7	1/1	28,-	30,-
Müller Thurgau	0,7		28,-	
Rulandské bílé	0,7		28,-	
Sauvignon	0,7		28,-	
Tramín	0,7		28,-	
Ryzlink rýnský	0,7		28,-	
Ryzlink vlašská	0,7		21,-	
Veltlínské zelené	0,7		21,-	
Červená přírodní:				
Vavřínecké	0,7		25,-	
Frankovka	0,7		25,-	
Rulandské červené	0,7		31,-	
Kláštorné červené	0,7		25,-	

Výběr odrůdových vín provádíme přímo ve vinařských závodech.

Nejlepší partie zajišťujeme přímými dodávkami z oblastí:
Mikulov, Velké Žernoseky, Mělník, Valtice, Nitra, Pezinok.

Máme pro Vás připraven i výběr z vín ARCHIVNÍCH.

VERMUTOVÁ A KOŘENĚNÁ VÍNA z dovozu podle možnosti.
Informujte se při objednávání zboží.

Šumivá vína:

Demi sec Mělník bílé	prodejní ceny podle
Demi sec Mělník červené	platných maloobchodních
Bohemia sekt bílá	cen
Bohemia sekt červená	
Hubert sekt	
Sekt SSSR	
Sekt dovoz	

Sledujeme produkci tuzemských a zahraničních vín. Při nákupu jsme nároční!

O C H U C O V A D L A

		Kčs
Krenex		7,-
Vegeta dovoz	.-50 kg	45,-
Vegetka čs.		14,50
Hovězí a slepičí bujony	dle momentální zásoby	
Worcester	dle momentální zásoby	
Sojová omáčka	dle momentální zásoby	
Kečupy	dle momentální zásoby	

Další sortiment OCHUCOVADEL, KOŘENÍ, HOTOVÝCH POLÉVEK v sáčku atd. Vám bude nabídnut při Vaší osobní návštěvě a nebo při objednávce zboží.

N E A L K O N Ā P O J E - P I V O

Široký výběr limonád, podle výrobního programu dodavatelů. COCA COLA v plechu a další limonády a DŽUSY z dovozu Vám nabídneme podle našich dovozoých možností.

Plzeň 12 %	0,33 l	4,50
Plzeň 12 %	0,50 l	6,-
Plzeň 12 %	karton	170,-

Podle možnosti nabízíme i džusy v prášku, pivo v plechu apod.

A L K O H O L I C K É N Ā P O J E

Nabízíme Vám velký výběr alkoholických nápojů z tuzemské i zahraniční produkce. Při uzavírání objednávky se poraďte s našimi pracovníky.

Malý výběr z velkého sortimentu:

Becherovka	Fernet Stock	Curacao	Griotka
Gin Old Herold	Borovička	Myslivecká	Vodka
Slivovice	Stock brandý	Whisky	Brandy

Výběr Whisky, Cognacu, Vodky, Ginu z dovozu Vám nabídneme při uzavírání objednávky.

Nabízíme Vám také široký sortiment cigaret a doutníků.

Z E L E N I N A

Sortiment podle sezonní nabídky.

O V O C E

Sortiment podle sezonní nabídky.

K O N Z E R V O V A N Á Z E L E N I N A - O V O C E

Steril. hrášek	cena podle vsádkové váhy
Steril. mrkev	
Steril. hrášek s mrkví	
Steril. kukuřice	
Steril. žampiony	
Steril. cibulky	
Olivy	dle momentální zásoby
Kompot broskve	cena dle velikosti obalu
Kompot ananas	a vsádkové váhy
Kompot mandarinky	
Míchaný ovocný salát (kompot)	

Uvedené druhy konzervované zeleniny a ovoce, je pouze namátkově vybraný sortiment. V našich skladech je celá šíře konzervářenských výrobců z tuzemska i ciziny

Naši pracovníci Vám rádi při objednávce nabídnou pro Vás to nejvhodnější.

Ovocné a zeleninové konzervy máme k dispozici po celý rok!

Dobře – spolehlivě – pohotově se vynasnažíme splnit Vaše přání!

Při výběru Vám pomohou naši pracovníci, kteří jsou odborně vyškoleni!

Vaše spokojenost je pro nás nejlepší odměna za naši práci, za dobré služby!

Jeden den objednáte, druhý den dodáme. Zajistíme přesné vyřízení objednávky!

POTRAVINY PRAHA

státní podnik
obchodní a výrobní provoz
filialka 001

ZÁSILKOVÁ SLUŽBA

Praha 7, Mladé gardy 37

**OBJEDNACÍ
DODACÍ
A PLATEBNÍ
PODMÍNKY**

1. Objednávku zboží sjednáte v naší objednávkové kanceláři, buď osobní návštěvou, telefonicky nebo písemně.
Podle Vašich požadavků bude dohodnuto místo, den a čas dodání.
2. Zboží Vám dodáme kdykoliv, přesto Vám doporučujeme, využijte raději dny ze začátku týdne.
3. Naše zásilková služba má přednost v tom, že pro pohodlí zákazníků dodává zboží do bytu především v odpoledních hodinách do 19.00 hodin každý pracovní den.
4. Dodané zboží budete platit až při převzetí, zároveň s poplatkem za dovoz, který činí:

hodnota zboží do 300,- Kčs		30,- Kčs
hodnota zboží nad 300,- Kčs		50,- Kčs
5. Naším cílem je, aby se ZÁSILKOVÁ SLUŽBA pro Vás stala zajímavá nejen pro pohodlí, které dovozem zboží vytváříme, ale pro faktickou úsporu času.
6. Naším přáním je, aby se ZÁSILKOVÁ SLUŽBA pro Vás stala nepostradatelnou.
7. Volejte na telefonní čísla naší objednávkové kanceláře: 879 141
879 142
8. Pište na naši adresu:

POTRAVINY PRAHA

státní podnik
obchodní a výrobní provoz
filialka 001

ZÁSILKOVÁ SLUŽBA

Mladé gardy 37
170 00 Praha 7

9. Nabídkové listy si vyzvedněte osobně na naší adrese.

státní a ústavní orgány, celospolečenské akce, zahraniční delegace a případně také akreditované diplomatické pracovníky. Navíc bude s patřičnou přírážkou provádět zásobování běžných spotřebitelů. Dále bylo záměrem více se orientovat na komerční činnost a pultový prodej pro běžné zákazníky a vyskytly se úvahy o budoucím převedení na akciovou společnost. Z této doby pochází i katalog potravinářských výrobků z roku 1990, které bylo možné si objednat a nechat doručit přes zásilkovou službu, fungující v rámci reformované DSP. Z ceníku je patrná výše zmíněná „patřičná přírážka“, která převyšovala tehdy ještě relativně jednotné ceny někdy i o desítky procent. Například 1 kg másla stál dle zdrojů ČSÚ v roce 1990 67 Kčs, zatímco DSP jej nabízela za rovných 100 Kč. Jaký byl o služby zájem, bohužel z pramenů nevyplývá.

Veronika Chromá

Šifruj podle Babičky

Vyšetřovací spis arch. č. V-2016 MV⁸ z roku 1956 obsahuje jednu z žalob proti sokolským funkcionářům, kteří „nesouhlasili se sjednocením tělovýchovy v Československu“ po komunistickém převratu v roce 1948 a – řečeno dnešní terminologií – s „vytunelováním a neutralizací“ sokolské myšlenky a připravovali se na obnovu České obce sokolské, která by se uskutečnila po změně poměrů. Vyšetřování Státní bezpečnosti se týká jejich protikomunistické odbojové činnosti v první polovině padesátých let.

Předtím než na podzim 1953 odešel významný činovník Sokola Evžen Köppl z obavy před zatčením do exilu, domluvil se se svými spolupracovníky na budoucím spojení s domovem. S Marií Petrlíkovou dohodl heslo INAR pro zasilání zpráv do ČSR prostřednictvím relace „Vzkazy domovu“, vysílané Svobodnou Evropou. Marie Petrlíková od něho přijala knihu od Boženy Němcové „Babička“, podle které ji naučil šifrovat zprávy s šifrovacím klíčem. S heslem i způsobem šifrování seznámila dalšího spolupracovníka Stanislava Petra. V šifrovaných dopisech oznamovali Köpplovi slyšitelnost hesla, informovali ho o zatčení bývalých sokolských funkcionářů a o průběhu spartakiády a rozšiřovali mezi svými známými zprávy zahraničního rozhlasu a letáky. Petrlíková byla Köpplem také pověřena, aby získala historické sokolské prapory a tajně je zaslala do USA, ale to se jí nepodařilo.

Ve vyšetřovacím spise Marie Petrlíková na dotaz, jak prováděla šifrování, uvádí: *Šifrovací klíč sestával z čísel, která nahrazovala písmena, dále označení křížkem znamenalo pomlku ve slově. Šifrovací klíč byl napsán na dopisním papíře velikosti asi 15 x 20 cm, ručně tužkou. Krátce před svým zatčením jsem ho spálila v kuchyňských kamnech. A pokračuje: Nejprve jsem si na papír napsala zprávu, kterou jsem chtěla zašifrovat v normální dopisní formě, v poznámkách v české řeči. Pak jsem vzala šifrovací klíč a jednotlivá písmena z poznámek jsem přeměňovala podle klíče na čísla, která*

8 ABS, sbírka Správa vyšetřování StB – vyšetřovací spisy (V): arch. č. V-2016 MV.

44/12/1+2+3 - 44/12/2/3, 44/12/2/4, 44/14/1+2+3, 44/14/1/4
 12* - 44/13/3, 44/13/2, 44/15/2/4, 44/15/2/5 - 9* -
 44/15/6/6, 44/15/6/5, 44/15/9/4 =
 44/16/1/1 - 44/17/2/1+2+3, 44/17/3/2, 44/17/6/4, 44/17/10/2 -
 44/16/7/3, 44/16/8/2, 44/10/7/1+3 - 44/10/6/1+2 -
 ● 44/11/3/1+2+3, 44/14/6/5, 44/14/7/5 - 44/16/3/1,
 44/16/5/2, 44/16/8/3, 44/16/8/2, 44/17/7/2, 44/18/8/3,
 44/18/9/5, 44/19/2/2, 44/19/2/5 -
 44/21/1/4+5, 44/21/4/2, 44/21/3/7+8 - 44/21/4/2, 44/22/5/4,
 44/22/5/3, 44/23/1/1, 44/24/4/4, 44/24/4/3 - 45/3/7/3,
 45/4/10/2, 45/5/4/5, 45/6/3/2, 45/6/7/2, 45/7/1/5,
 45/7/2/3, 45/7/7/1, 45/7/7/1 - 45/4/7/1+3 - 45/9/6/1 -
 45/10/8/4, 45/10/9/3, 45/14/7/3 - 45/13/4/1+2+3+4+5+6,
 ● 45/14/1/4 - 45/14/4/3, 45/15/1/1, 45/15/4/1, 45/16/4/5,
 45/17/8/5 - 45/16/2/3 - 45/18/6/1, 45/18/4/2, 45/18/6/4,
 45/18/6/4, 45/16/2/4, 45/16/5/4+5 =
 46/2/9/1+2 - 46/2/8/1, 46/2/9/2, 46/3/2/2+3 -
 46/4/1/4, 46/4/9/2, 46/4/8/3 - 46/5/5/2 - 46/7/3/1+2,
 46/8/4/5, 46/10/4/3, 46/10/4/2, 46/10/5/6, 46/10/7/2 =

MINISTERSTVO VNITRA

POŠTOVNÍ ÚŘAD PRAHA

c. A/8-00170/20-56.

V PRAZE dne 22. února 1956.

Při odpovědi uveďte vždy toto číslo jednací

Věc : Dešifrace dopisu.

Ministerstvo vnitra předkládá k soudnímu jednání dešifrovaný text dopisu, zabaveného u Marie PETRLÍKOVÉ. Šifrování bylo prováděno podle textu knihy B. Němcové "Babička", vydané jako první publikace Státního nakladatelství krásné literatury vydané v lednu 1953.

Text dopisu :

- Žena a dcera celou noc vyslýchány. Kladeny bezvýznamné otázky v intervalu až " 2 " hodin. Zákaz o tom mluvit. Pak propuštěny. Petr nevyslýchán. Všeobecná znechucenost. Čeká se co bude dále. Někde se připravují a dělají seznamy !! Upozorni na nesmyslnost takového jednání. Čekám dopis. Jsem mužem, kterému chceš znovu psát. Nic jsem dosud nedostal. Zdá se, že se něco chystá ve finanční správě. Jsme opatrní a důvěřujeme.
Šťastný Nový rok přeje Petr.

Jan dostal " 12 ", Máša " 9 " let.
O Janovu ženu se stará jeho bratr. Jedna dcerka Viktorova je u své babičky, druhá u tetičky. Je tedy vše v pořádku. Honzíkova skupina pokud vím : Máša, Kadeřábková, Trsková. Viktorova : Vacek, Krátký, Kasal, na Slovensku Kovačik " 7 " let. V Brně Teplý.

Máme posílat sokolský materiál ?

Zdraví Manka. -

jsem zapisovala do dopisu. Čísla v uvozovkách znamenala léta, na která byli jednotliví členové Sokola odsouzeni. Rovnítko značilo konec věty, pomlka konec odstavce. Fotokopie z vyšetřovacího spisu zde zveřejňujeme.

V následném soudním procesu byli odsouzeni Marie Petrlíková, Karel Báša, Stanislav Petr a Metoděj Paul, a to za pomoc k opuštění republiky, sdružování proti republice, pobuřování proti republice a správní přestupek. Padly rozsudky odnětí svobody nepodmíněně: Petrlíková 3 roky, Báša 2 roky a 9 měsíců, Petr 1 rok a Paul 2 roky a 6 měsíců, a dále vedlejší tresty (všem byla odňata čestná občanská práva a museli uhradit náklady trestního řízení ad.).

Petr Jarolímek

Zmizení Miloše Cettla alias Oskara Bergmana

Jméno Miloš Cettl může být celkem neznámé, pozorný čtenář ovšem postavu zaznamenal v životopisném rozhovoru Jana Lukeše s Karlem Peckou v knize Hry doopravdy, kde je anonymně vzpomenua jako tchán Peckova spolupracovníka Františka Sádka. A ve slavném Peckově románu Motáky nezvěstnému, jenž je strhující výpovědí o padesátých letech, je pak Sádek v postavě Nesládek a tchán Cettl jako major Cecl. V románu i realitě měl Cettl zajistit Peckův útěk přes hranice, ovšem v obou případech vychází jako osoba, která s vysokou pravděpodobností Peckův útěk prozradila StB a umožnila tak jeho zatčení hned na nádraží v Tachově v květnu 1949. Nemilosrdnou ironií osudu se tak připravil i o zetě a dceru o manžela, protože Sádek byl zapojen do vydávání ilegálního časopisu Za pravdu právě s Peckou, a v následném procesu dokonce dostal o rok vyšší trest než Pecka (12 let). V Motácích nezvěstnému tak tchánovu roli baladicky komentuje další odsouzený Láďa Babiak slovy: *Kletě, držím hlavu svého zetě.*

Cettlův příběh je zčásti zachycen v článku Petra Blažka „Podkopávejte ze všech sil dnešní režim“ v časopise Paměť a dějiny č. 1/2007, podrobným způsobem pak v hesle Miloš Cettl alias Oskar Bergman v elektronickém projektu ÚSTR Dokumentace usmrčených na československých státních hranicích 1948–1989, dostupném na adrese <http://old.ustrcr.cz/cs/usmrceni-statni-hranice-portrety> (stav ke dni 22. září 2023). Je zde popsána kariéra původně profesionálního vojáka první republiky, který se od třicátých let dvacátého století živil různým způsobem, v každém případě posléze jako tajný spolupracovník více tajných služeb, po druhé světové válce pak československé (jedním z řídicích orgánů byl Štěpán Plaček). Pro tuto činnost mu byla zřízena paralelní identita, včetně dokladů a alternativního bydliště, pod jménem Oskar BERGMAN. Po únoru 1948 byl nasazován různě, posléze jej převzal odbor „Z“ s úkolováním zvláště na SRN, ale i na jiné státy s využitím legendy o obchodování se dřevem. Je třeba připomenout, že Miloš Cettl byl ženatý a měl pět dětí, což mu nebránilo žít paralelně s milenkou, která jej ovšem nazývala Oskarem BERGMANEM (i když pravé jméno zřejmě věděla) a byla jím přesvědčena

k podpisu spolupráce s StB. Nejspíše nedostatek peněz ho vedl k přivydělávání si převáděním přes hranice, což mu mohlo ulehčovat i povolení ke vstupu do pohraničního pásma, zajištěné řídicím orgánem. A to se mu stalo osudným, v lednu 1951 byl na hranicích u Tachova zastřelen hlídkou PS při pokusu převést za úplatu manželský pár.

Vzhledem k tomu, že v dané chvíli vystupoval jako Oskar BERGMAN, zůstala jeho pravá identita známa jen zasvěceným příslušníkům StB a Miloš Cettl zmizel. Milenka byla po krátkém vyšetřování přesvědčena o BERGMANOVĚ útěku do zahraničí, Cettlova dcera Věra se v roce 1951 při přímém dotázání dozvěděla totéž, ovšem pro „postavu“ Cettla. Tak dosud zveřejněný příběh končí, a to s otázkou, zda se rodina vůbec kdy dozvěděla o osudu otce. Jenže archivy pořád skrývají překvapení, v tomto případě v archivním fondu Inspekce ministra vnitra (ve svazku ABS, f. Inspekce ministra vnitra, značka A 8/2, inv. jednotka 92, Vlčková Marta, nar. [...]) – šetření k osobě Cettl Miloš, krycí jméno BERGMANN Oskar).

Cettlova zákonná manželka Milada totiž před svou smrtí v roce 1952 sdělila dětem Cettlovo krycí jméno Oskar BERGMAN i některé podrobnosti o jeho spolupráci s Ministerstvem vnitra včetně jmen tehdejších řídicích orgánů a telefonního spojení na ně. Po čtrnácti letech se tak 28. června 1966 obrátil na ministra vnitra dopisem Miloš Cettl mladší, který – jak uvádí – *v den svých třicátých narozenin* by rád získal informace o *domněle zmizelém otci*. Jeho žádost vyvolala rozruch, zvláště právě kvůli vědomostem, které o otci měl a zjevných pochybnostech o oficiální verzi. Jak je ručně poznamenáno ve spisech: *Podle náznaků Cettl [sic] něco ví, že se na hranicích „mohlo střítet“, nic konkrétního neuvedl.* S Cettlem byl 17. srpna 1966 proveden pohovor na krajské správě SNB v Ústí nad Labem za přítomnosti pracovníka inspekce ministra náčelníka. Cílem bylo hlavně zjistit rozsah jeho povědomí o činnosti otce a následně mu bylo oficiálně sděleno, že ministerstvo o něm nic neví a je považován za uprchlého. Sám Cettl to o dva roky později lapidárně shrnul, že mu bylo pracovníkem řečeno, *že případ mého otce byl a je natolik složitý, že se nemohu dozvědět skutečnost a že je zbytečné, abych se obracel na jiné instituce. Na závěr uvedl, abych se s celou otázkou smířil.*

To Cettl mladší ovšem neudělal a nový dotaz vznesl osobně při jednání s inspekcí ministra na KS SNB v Ústí nad Labem 21. března 1968. Podle záznamu shrnul předchozí jednání a zopakoval, že mu nejde o odhalování nějakých tajemství, ale skutečný otcův osud, o němž zopakoval, že jeho spolupráce a přecházení přes hranice mu byla známa. Ruční přípis k záznamu tentokrát zněl: *vytěžit materiály a plně seznámit s tím, co se stalo.* Shromážděné materiály potvrdily StB dávno známou skutečnost, že Cettl byl zastřelen 23. ledna 1951, ovšem i to, že je nadále veden v Ústřední evidenci obyvatel jako uprchlý, stejně jako u I. zvláštního odboru v evidenci „U“ (uprchlíci). Zároveň bylo zjištěno, že není známo místo, kde je pohřben, pravděpodobně mělo jít o hřbitov u bývalé obce Pavlův Přední Studenec, v matrice ovšem není BERGMAN/Cettl uveden. Dne 15. června byl pak v Praze Miloš Cettl mladší ústně seznámen s tím, že otec byl zastřelen zmíněného dne na hranicích, kde měl bez vědomí

příslušníků Ministerstva vnitra (a za peníze) převádět dvě osoby, jejichž jména mu nebyla sdělena. Jak záznam uvádí, *Cettl prohlásil, že toto vysvětlení je dostačující a tím považuje svoji žádost ze strany ministerstva vnitra za vyřízenou* [sic].

Za vyřízenou ji ovšem nepovažovala Cettlova sestra Marta Vlčková, která případ znovu otevřela 23. ledna 1969 (tedy ve výroční den otcovy smrti) návštěvou rehabilitační komise MV v Praze. Uvedla, že i jí je známo, že otec pracoval pro rozvědku Ministerstva vnitra jako Oskar BERGMAN, přitom normálně docházel do rodiny a v prosinci 1950 měl odjet do Německa. Vysvětlení, které bylo poskytnuto před časem bratrovi považovala za nedostatečné, neboť otcovu smrt nemá rodina ničím prokázanou. V tomto případě byla vzhledem k tomu, že materiály již byly shromážděny, ústní odpověď promptní. Již 29. ledna na Ministerstvu vnitra slyšela to samé co její bratr, ovšem dozvěděla se i to důležité. Příslušníci totiž přiznali, že nevědí, kde je pochován, což právě chtěla zjistit. Ale ani v tomto případě nezískala přes otevřeně formulovanou žádost písemné potvrzení smrti. Takže reálně neexistující Oskar BERGMAN zůstal v neoznačeném hrobě v Českém lese a skutečný Miloš Cettl kdesi ve světě.

Jaroslav Cuhra